

ljene sreči, do tragične višine. Pristrčna je bila ovacija, katero je naklonilo občinstvo navzočnemu skladatelju.

Impozantno se je končal koncert z zborom »Aleluja« iz *Händlovga* oratorija »Mesija«, spremljevanim z orkestrom. Več kot poldrugo stoletje že vzbuja ta večno mlada skladba občudovanje širnega sveta. Mogočna ritmika, trdno in krepko napredujoči basi dajejo Händlovim skladbam značaj neustrašene odpornosti in resne močnatosti. Händlov glas je kakor kladivo, ki drobi skale.

Sedaj še nekaj o proizvajanju. Le-to je svedočilo znova o izbornosti neutrudnega vodje, gospoda *Mateja Hubada* in njega idealni smeri. Njegova navdušena energija je žela nove uspehe in utrdila mu vnovič veliko spoštovanje, katero si je priboril mladi naš umetnik po resnosti in značajnosti svojega mišljenja.

Vojaska godba je zvršila simfonijo pod gosp. Hubada vodstvom efektno in v vseh delih s točnostjo in nepričakovano razumnostjo.

Jednako se je proslavil zbor. Obče priznane vrline dičnega tega oddelka »Glasbene Matice« so tekmovala uspešno s sijajem, s katerim je očarala simfonija ves koncert.

Naj nam ostane »Glasbena Matica« na taki zdravi podlagi, na kakeršni stoji sedaj. Geslo ji bodi: le vedno više, više, in izpolnila bode plemeniti poklic, da vzgajaj narodu srce in ponos.

—o—

Ivan pl. Zajc, znameniti hrvaški skladatelj, je slavil pred malo dnevi svoj 60. rojstni dan in petindvajsetletnico svojega delovanja v Zagrebu kot ravnatelj opere in skladatelj. Njegovo delovanje v tej dobi je za hrvaško umetno glasbo velikega pomena; kajti plodovit njegov genij je tačas ustvaril vsakovrstne miloglasne skladbe, ki so toliko uspešneje vplivale na hrvaško narodno življenje, kolikor bolj in bolj je skladatelj — sam hrvaški Primorec (Rečan) — porabljal resnično narodne motive. Zajčeva ljubka opera »Mesečnica« kakor tudi njegova živa opereta »Mornarji na krov« sta tudi ljubljanskemu gledališču že mnogo let privlačni sili. Do večjih Zajčevih oper se naše gledališče še ni popelo; toda kateremu slovenskemu pevcu, da, kateremu izobraženemu Slovencu sploh, navzlic temu niso znane veličastne njegove skladbe: »Bože živi, blagoslovi«, »Večer na Savi«, »Glasna jasna«, »Črnogorac Črnogorki«, »Nočni stražari«, ali najveličastnejše opere »Nikola Šubić Zrinjski« vsaj imposantni konec »U boj!«?

Te in jednake skladbe Zajčeve ne odmevajo samo pri javnih nastopih naših pevskih društev, temveč tudi v zasebni veseli družbi v mestu in na deželi.

Rojaki so skladatelju hvaležni in slavili so ga prve dni m. m. na dostojen način. »Narodno zemaljsko kazališče« v Zagrebu, za katerega muzikalne proizvedbe ima Zajc največjih zaslug, priredilo mu je 2. in 3. dan m. m. »svečani predstavi«.

Bila nam je ugodna prilika, biti pri teh predstavah, in reči nam je, da sta bili krasni, kakor je v Zagrebu ob enakih prilikah navada, in točni, kakor je možno samo pod sedanjo vzorno intendantco. Za primernim proslovom pesnika A. Harambašića, ki ga je govorila mojsterski znana tragedinja Strozzi, sledili so sami Zajčevi proizvodi za glasbila, za pevske zборе in za soliste. Najtočnejši so bili prizori iz opere »Nikola Šubić Zrinjski«; pevci in uprizorniki so se kosali, da bode predstava na isti višini, kakor umotvor sam. Med pevskimi društvi je manjkalo najstarejšega »Kola«, ne da bi le-to manj častilo slavljenca, kakor druga društva, temveč, kolikor je razvideti, je temu vzrok vodstvo — torej osobne stvari — in morda nekoliko tudi politične difference teh društev. To bi se vsaj ob enakih prilikah ne smelo kazati; in res se je tako početje kazovalo nekako samo ob sebi: zbori se niso popeli do dovršenosti, zlasti ne zbor »Črnogorac Črnogorki«.

Sicer pa imamo jednakih neprilik tudi med slovenskimi pevskimi društvi; upajmo da skoro izginejo pri obeh narodih!

Prepričani smo, da je šlavljeneec to malenkost čisto prezrl, in da se je uveril, kako njega, ki ga je počastil sedaj celo sam kralj z vit. križcem Fran-Josipovega reda, slavi ves narod hrvaški, in temu slavljenju se pridružujejo i Slovenci z iskrenim vzklikom: na mnoga leta!

— / —

Južnoslovanski časopisi in knjige. Uredništvo je prejelo razen nekaterih številk že objavljenih časopisov še te-le:

Lalin raboš. Narodni list za šala i satiru God. I, br. 1, Novi Sad. — Izhaja vsaki četrtek na jedni poli 4° in stane na leto 5 gld. — Lastnik in izdavalec »Družina Lalinog Raboša«. Odgovorni urednik Miloš Tokalić-Solja.

»Mrtvoj majci«. Posvetio Rikard Katalinić-Jeretov. — Te knjižice, katero smo ocenili v letošnji 1. številki »Lj. Z.«, je izšlo drugo izdanje v Zagrebu. 1895. v lastni zalogi. Popir in tisek sta jednako lepa, kakor v prvem izdanju.

5. in 6. številka »Napredka« prinaša te-le zanimive članke: »Uzgojna vrijednost basne«. Piše Lj. Dvorniković in »O uzgojnom djelovanju istočnih naroda u prosvjeti«. Po talijanskem priredio Romano Prestini.

V književnem oddelu jednajste knjige bolgarskega časopisa »Sbornik za narodni umotvorenija, nauka i knjižina«, ki izhaja v Sofiji (Sredcu), objavil je naš učenj rojak, g. dr. V. Oblak, obširno kritiko te-le knjige: »Historická mluvnice jazyka českého. Napsal Jan Gebauer. Del I. Hláskosloví. V Pražě a ve Vidni. 1894. Vel 8°. 702 str.«

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti v Zagrebu je izdala imenik knjig, katerim je znižala dosedanje ceno tako, da si jih lahko nabavijo ne samo knjižnice, nego tudi zasebniki. Pojedinih knjigam se je znižala cena na polovico ali pa še pod polovico dosedanje knjižarske cene. Kdor kupi celo serijo-pojedinih vrst akademijskih knjig, dobi povrh še popusta 10°/o, kdor pa kupi vse knjige, kar jih je dosedaj izdala akademija, dobi od polovične cene celo 20°/o popusta. Tako stanejo torej vse knjige, katere je akademija dosedaj izdala, namesto 515 gld. in 45 kr. samo 199 gld.

Rečnik hrv. ali srbskega jezika (dosedaj 14 zvezkov) se bode prodajal s tem pustom samo onim, ki kupijo vse knjige, kar jih je izdala akademija, ali pa katere so izšle na njene troške ali z njeno podporo. — Za to ceno se bodo knjige prodajale do 31. grudna 1895. leta. — V bodoče se lahko vsakdo za 10 gld. naroči na knjige, katere bode akademija izdala v enem letu. Za leto 1895. namerja izdati akademija najmanj 10 knjig. — Naročila sprejema uprava jugosl. akademije znanosti in umetnosti ali pa »akademijska knjižara dioničke tiskare« v Zagrebu. — Pozivamo vse p. n. korporacije in zasebnike, ki se zanimajo za jugoslovansko znanstveno književnost, da se okoristijo s to ugodno priliko ter si nabavijo vse ali pojedine knjige, izdane po akademiji. — Znanstvena vrednost teh publikacij je v vsem znanstvenem svetu priznana. Nekatere knjige pa imajo tudi za širše kroge zanimivo vsebino, n. pr. izdanja »Starih piscev hrvatskih« (20 knjig); »Figure u našem narodnem pesništvu«, napisal L. Zima; dra. Šuleka »Jugoslavenski imenik bilja«; Drobničev »Besednjak«. — Razven »Rada« (120 knjig) je izdala akademija še 26 knjig »Starin«, 26 knjig spomenikov južnoslovenske zgodovine, 5 knjig zgodovinsko-pravnih spomenikov, 20 knjig starih piscev hrvatskih, 24 različnih del (33 zvezkov); 12 del pa je prešlo v svojino akademiji ali pa je izšlo na njene troške. —

R. P.

Češka književnost. Radosten je razvitek češke književnosti; veselje je gledati, kako se razcvita v neštevilnih bojah čutenje in mišljenje zdravega, mladeniškega naroda.